

Lieta Nr.A42874509

SKA-832/2013

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2013.gada 11.septembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta senatoru kolēģija šādā sastāvā:

senators J.Neimanis

senators A.Guljāns

senatore V.Kakste

rīcības sēdē izskatīja Valsts ieņēmumu dienesta kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 31.maija spriedumu administratīvajā lietā, kas ierosināta pēc SIA „Nosaukums” pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta 2009.gada 15.jūnija lēmuma atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienests veica pieteicējas SIA „Nosaukums” nodokļu auditu.

[2] Dienests konstatēja, ka pieteicējas valdes locekļi kārtojuši pieteicējas grāmatvedību, bet nav aprēķināta darba samaksa. Dienests noteica darba samaksu un uzlika pienākumu pieteicējai maksāt valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, soda naudu un nokavējuma naudu, iedzīvotāju ienākuma nodokļa soda naudu.

[3] Dienests neatzina pieteicējas darījumu ar SIA „Nosaukums 2” par trīs tērauda tvertņu un reaktora iegādi, jo tās amatpersona noliedza darījumu veikšanas faktu. Dienests liedza pieteicējai priekšnodokļa atskaitīšanas tiesības un neatzina pieteicējas izdevumus par preces iegādi un tās nolietojumu. Dienests uzlika pienākumu maksāt pievienotās vērtības nodokli, nokavējuma naudu un soda naudu, kā arī uzņēmumu ienākuma nodokli, nokavējuma naudu un soda naudu.

[4] Pieteicēja iesniedza pieteikumu tiesā, lūdzot dienesta lēmumu atcelt.

[5] Izskatot lietu apelācijas kārtībā, ar Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 31.maija spriedumu pieteikums apmierināts. Tiesas spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Pieteicējas un SIA „Nosaukums 2” darījumi atbilstoši 2006.gada 1.septembra, 5.septembra un 15.septembra preču pavadzīmēm-rēķiniem ir notikuši un, lai gan personas, kuras veica SIA „Nosaukums 2” saimniecisko darbību, nav konkrēti norādījušas uz darījumiem ar pieteicēju, SIA „Nosaukums 2” 2009.gada 26.janvārī ir apstiprinājusi preču piegādes un norēķinu

veikšanas faktu. Lietā nav konstatējams, ka pieteicējas amatpersonas zināja vai tām būtu vajadzējis zināt, ka darījumi ir saistīti ar pievienotās vērtības nodokļa izkrāpšanu.

[5.2] Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju” (redakcijā, kas bija spēkā no 2006.gada 8.decembra līdz 2009.gada 31.decembrim, turpmāk – Grāmatvedības organizācijas noteikumi) 67.¹punkts noteic, ka uzņēmuma vadītājs var organizēt grāmatvedības darbu. Šajā gadījumā /pers. A/, neesot pieteicējas kapitālsabiedrības īpašnieks un esot vēl vienam valdes loceklim, neievērojot Grāmatvedības organizācijas noteikumus, ir noteicis sevi par personu, kura kārtā grāmatvedību pieteicējai. Vienlaikus pieteicējas valdes priekšsēdētāja 2006.gada 1.septembra rīkojuma Nr.1g izdošanas laikā šādi ierobežojumi nebija stājušies spēkā. Līdz ar to izdošanas brīdī rīkojums bija pareizs. Ņemot vērā minēto, būtībā /pers. A/ bija uzņēmies veikt darba pienākumus, par kuru veikšanu būtu jāslēdz darba līgums par grāmatvedības kārtošanu vai uzņēmuma līgums par grāmatvedības pakalpojumu sniegšanu.

[5.3] Atbilstoši Komerclikuma 221.panta astotajai daļai, ņemot vērā sabiedrības finansiālo stāvokli un valdes locekļa pienākumu apjomu, dalībnieki vai padome valdes loceklim atļidzību var arī nenoteikt. Šādā gadījumā komercsabiedrības valdes loceklis nav uzskatāms par darba ņēmēju sociālās apdrošināšanas izpratnē. Lietā nepastāv strīds, ka valdes priekšsēdētājam nebija noteikta atļidzība un arī par grāmatvedības kārtošanu viņš sev nenoteica atļidzību. Iztvērtējot pierādījumus lietā kopsakarā, tiesai nerodas šaubas, ka valdes priekšsēdētājs grāmatvedības kārtošanas pienākumus veica bez atļidzības, un lietā nav konstatējams, ka viņš uzņēmies kārtot grāmatvedību bez maksas nolūkā izvairīties no sociālo iemaksu vai nodokļu maksājumu veikšanas. Turklāt nav konstatējams, ka viņš kā darbinieks varētu būt pakļauts noteiktai darba kārtībai un darba devēja norādījumiem, jo ir pieteicējas augstākā amatpersona, kura pati nosaka darba kārtību uzņēmumā.

[5.4] Grāmatvedības organizācijas noteikumu 67.¹3.apakšpunkts paredz, ka uzņēmuma vadītājs grāmatvedības darbu var organizēt: uzņemoties pašam grāmatvedības kārtošanu, ja uzņēmuma vadītājs ir kapitālsabiedrības vienīgais īpašnieks – vienīgais valdes loceklis. No Noteikumu 67.²lis. No Noteikumu 67.²punkta izriet, ka darba līgumu vai uzņēmuma līgumu neslēdz gadījumā, ja uzņēmuma vadītājs pats kārtā grāmatvedību. 2008.gada jūnijā-augustā /pers. B/ bija kapitālsabiedrības vienīgais īpašnieks – vienīgais valdes loceklis. Atbilstoši Komerclikuma 221.panta astotajai daļai sabiedrības ar ierobežotu atbildību (komercsabiedrības) valdes loceklim ir tiesības uz atļidzību, kas atbilst viņa pienākumiem un sabiedrības finansiālajam stāvoklim. Atļidzības apmēru nosaka ar padomes lēmumu, bet, ja sabiedrībai nav padomes, – ar dalībnieku lēmumu. /pers. B/ bija noteikts atalgojums Ls 40 apmērā. Normatīvie akti atļauj šādā situācijā valdes loceklim kārtot grāmatvedību pašam un Komerclikums atļauj komercsabiedrības valdes locekļiem nenoteikt Darba likumā noteikto minimālo darba samaksas apmēru.

[6] Dienests iesniedzis kasācijas sūdzību par tiesas spriedumu pilnā apjomā. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Tiesa nav vērtējusi, vai saņemtās preces pieteicēja izmantojusi savā saimnieciskajā darbībā.

[6.2] Tiesa nav pārbaudījusi, vai /pers. C/ ir reģistrēts Valsts ieņēmumu dienestā kā ar pievienotās vērtības nodokli apliekama persona, jo konstatēts, ka darījums faktiski ir noslēgts ar /pers. C/.

[6.3] No Komerclikuma 221.panta pirmās daļas izriet, ka valdes locekļa pienākumos neietilpst grāmatvedības kārtošana, tādēļ tam jāslēdz darba līgums par attiecīgo pienākumu veikšanu.

Motīvu daļa

[7] Kasācijas tiesvedības ierosināšanai nav pamata, jo tiesas spriedums ir pareizs un atbilstošs Senāta judikatūrai (*sk. Senāta 2013.gada 7.maija kopsēdes spriedumu lietā Nr.SKA-14/2013*).

[8] Kasācijas sūdzības argumenti nav pamatoti.

[9] Dienests pārsūdzētā administratīvā akta pamatojumā izvirzījis tādu pamatojumu, ka preču pavadzīmēs-rēķinos norādītās preces nav izmantotas pieteicējas saimnieciskajā darbībā. Šāda secinājuma pamatā ir dienesta ieskats, ka darījums nav noticis, jo SIA „Nosaukums 2” amatpersona paskaidrojusi, ka tā kļuvusi par sabiedrības amatpersonu pēc citu personu lūguma un parakstījusi pavadzīmes, neiedziļinoties darījumu būtībā. Tiesa ir pārbaudījusi šo pamatojumu, atzīstot, ka darījumi ir notikuši. Tiesa nav vērtējusi, vai pieteicēja faktiski izmantoja saņemto preci savā saimnieciskajā darbībā, jo dienests nav norādījis uz apstākļiem, kādēļ tas būtu apšaubāms. Tādējādi tiesa ievērojusi pārsūdzētā administratīvā akta pārbaudes robežas administratīvā akta pamatojuma ietvaros.

[10] Tiesai nebija jāpārbauda, vai /pers. C/ ir reģistrēts Valsts ieņēmumu dienestā kā ar pievienotās vērtības nodokli apliekama persona, jo nav konstatējusi, ka darījums faktiski būtu noslēgts ar /pers. C/.

[11] Komerclikuma 221.panta pirmā daļa noteic, ka valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību. Valdes loceklim ir pienākums vadīt sabiedrību, rūpēties par tās grāmatvedības kārtošānu. Vienlaikus likumi neaizliedz pašam valdes loceklim uzņemties kārtot grāmatvedību – ar vai bez samaksas noteikšanas par to. Grāmatveža pienākumu izpilde vienlaikus ar valdes locekļa pienākumu pildīšanu pati par sevi nenodibina atsevišķas darba tiesiskās attiecības: ir nepieciešams konstatēt darba tiesisko attiecību pastāvēšanai noteicošos elementus. Tiesa tos ir pārbaudījusi un atzinusi, ka izskatāmajā lietā tādi nav atrodam. Senatoru kolēģija šos secinājumus atzīst par pamatotiem ar lietā esošajiem pierādījumiem un tiesību normu novērtējumu.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.¹panta otrās daļas 1.punktu un 129.¹¹punktu un 129.¹panta otrās daļas 4.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

Atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību par Administratīvās apgabaltiesas 2013.gada 31.maija spriedumu.

Atmaksāt Valsts ieņēmumu dienestam drošības naudas daļu Ls 25.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators J.Neimanis

Senators A.Guļāns

Senatore V.Kakste